

Kvoter mot middelmådige menn

Kvotering av kvinner kan være viktig, ikke bare for å få fram dyktige kvinner, men også for å få bort middelmådige menn.

Produsenten bak filmen «Børning 3» ser rødt etter avslag fra Norsk Filminstitutt, kunne DN melde sist uke. Hans søknad om produksjonsstøtte ble slått ut av kvinnekvotering. Selv om «Børning 3» ble vurdert til å ha høyere markedspotensial enn «Kaptein Sabeltann og jakten på den magiske diamant», var det sistnevnte som fikk produksjonsstøtte. Her var det nemlig betydelig flere kvinner som hadde nøkkelroller i produksjonen.

Urettferdigheten i slike anekdoter blir ofte brukt for å argumentere mot kjønnskvotering. Det kan virke som om man ofrer kvalitet til fordel for kjønnsbalanse. Så enkelt er det ikke, viser en ny studie av den svenske økonomen Johanna Rickne og kolleger.

Kjønnskvotering kan på sitt øke kompetansenivået i viktige stillinger, ikke bare ved at flere dyktige kvinner kommer inn, men også fordi middelmådige menn blir fortrengt. Studien heter «Gender Quotas and the Crisis of the Mediocre Man: Theory and Evidence from Sweden» og er nylig publisert i et av de fremste internasjonale tidsskriftene i økonomi (American Economic Review).

I 1993 påla Sosialdemokraterna i Sverige lokalpartiene å kvotere inn kvinner på listene til kommunalvalg. Det skulle være annenhver mann og kvinne på partilistene. Slik skulle lik representasjon av kvinner og menn bli sikret i kommunepolitikken.

Rickne og kolleger ønsket å studere hvordan denne kvoteringen påvirket kvaliteten på dem som ble valgt inn i kommunepolitikken.

Første utfordring var å finne et mål på kvaliteten hos lokalpolitikere. Ved å se på forskjeller i lønn mellom mennesker i samme region med samme yrke, utdannelse, kjønn og alder fant de en smart løsning. Tanken var at jo mer en lokalpolitiker tjente for han eller hun startet i politikken (sammenlignet med andre med lik bakgrunn), desto høyere burde forventningen være til vedkomendes kompetanse. Resultatene er oppsiktsvekkende.

Siden kvinnene var bedre enn mennene som ble skjøvet ut, hvorfor var kvotering nødvendig - hvorfor ble de ikke rekruttert uansett?
Foto: Istock/Getty Images

Studien er oppsiktsvekkende fordi den viser at kvinnekvoter kan gjøre nettopp det motsatte av det de ofte blir kritisert for - de kan øke kompetansen blant mennesker i sentrale stillinger

Fredagskronikken Mari Rege

Forfatterne viser at dette faktisk er et godt mål på kompetanse fordi, i hele populasjonen av lokalpolitikere, samvarierer kompetansemålet sterkt med blant annet politisk suksess. Resultatene er oppsiktsvekkende.

kende. I tillegg til å sikre lik representasjon av menn og kvinner, økte kvoteringssystemet kvaliteten på sosialdemokraterne som ble valgt inn i kommunepolitikken. Kvaliteten økte spesielt mye i de kommunene hvor kvinnene tidligere hadde vært underrepresentert.

I motsetning til hva mange fryktet, var kvaliteten på kvinnene den samme før og etter kvoteringen, til tross for at mange flere kvinner var sluppet inn i kommunepolitikken. For mennene gikk imidlertid kvaliteten opp.

Da blir spørsmålet: Siden kvinnene var bedre enn mennene som ble skjøvet ut, hvorfor var kvotering nødvendig - hvorfor ble de ikke rekruttert uansett?

Forfatterne forklaring er at kvoteringen trolig brøt sirkler av kjennskap og vennskap i rekrutteringen til listene. De som ikke selv hadde kommet på å lete etter egnede kandidater blant kvinner, ble nå tvunget til å lete.

I tillegg viser analysene at kvoteringen spesielt førte til at middelmådige menn mistet sin lederposisjon og ble erstattet av

mer kompetente ledere, som igjen rekrutterte mer kompetente listekandidater. Forfatterne tolkning er at kvinnekvoten satte en stopper for middelmådige mannlige ledere som rekrutterte middelmådige mannlige kandidater for å beskytte sin posisjon. Dyktige listekandidater kan fort bli konkurrenter.

Studien er oppsiktsvekkende fordi den viser at kvinnekvoter kan gjøre nettopp det motsatte av det de ofte blir kritisert for - de kan øke kompetansen blant mennesker i sentrale stillinger. I hvert fall gjorde den det for Sosialdemokraterna i Sverige.

Nøkkelrollene i norsk filmproduksjon, som regissør, produsent, manusforfatter og hovedrolle, har lenge vært dominert av menn. Vi trenger selvsagt mer forskning før vi kan overføre resultatene i studien om Sosialdemokraterna til andre sammenhenger. Men dersom resultatene er overførbare til norsk filmproduksjon, kan kvinnekvoten til Norsk Filminstitutt være svært viktig.

Med flere dyktige kvinner og færre middelmådige menn kan

kanskje kvaliteten på norsk filmproduksjon øke til internasjonalt nivå.

Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og Esop ved UiO
Twitter: @MariSRege

Mer debatt s. 30-32 →

Det er rart det skal være så vanskelig å forstå at det er etterspørselen som bestemmer hvor mye olje som produseres

Halfdan Carstens, redaktør Geo og Snorre Olausen, professor i arktisk geologi, Universitetssenteret på Svalbard (Unis)

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen Telefon: 22 00 10 59 Sentralbord: 22 00 10 00 Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom Underinnlegg/replikk: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) Legg ved portrettfoto.

Allt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.